

**ПП «ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТРЕНАЖЕРНИЙ ЦЕНТР»
«МАРІН ПРО СЕРВІС»**

ПОГОДЖЕНО Голова Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України _____ Є.О. Ігнатенко « ____ » _____ 2023 р.	ЗАТВЕРДЖУЮ Директор ПП «Ізмаїльський морський тренажерний центр «Марін Про Сервіс» _____ О.О. Паюк « ____ » _____ 2023 р.
---	---

**Робочий навчальний план і програма
«Судноводій водного мотоциклу (гідроциклу) на внутрішніх водних та прибережних
морських шляхах»**

відповідно до

Закону України від 03.12.2020 №1054-IX «Про внутрішній водний транспорт»
Наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України № 8 від
07.01.2023 «Про затвердження порядку підготовки та підтвердження кваліфікації судноводіїв
мадих суден і водних мотоциклів, а також видачі міжнародного посвідчення на право
управління прогулянковим судном»
Резолюції №40 Комітету по внутрішньому транспорту Європейської економічної комісії
«Міжнародне посвідчення на право правління прогулянковим судном» (перегляд) від
12.10.2012.

<i>Обсяг часу підготовки (годин)</i>			
Підготовка		Іспити та практична демонстрація компетентності	Усього
Теоретична	Практична		
10,5	9,0	1,5	21,0

Ізмаїл 20__р.

Навчальний план і програма розроблені на підставі вимог:

1. Закону України «Про внутрішній водний транспорт».
2. Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України № 8 від 07.01.2023 «Про затвердження Порядку підготовки та підтвердження кваліфікації судноводіїв малих суден і водних мотоциклів, а також видачі міжнародного посвідчення на право управління прогулянковим судном», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.03.2023 за №421/39477
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2021 №1381 «Про затвердження технічного регламенту прогулянкових суден і водних мотоциклів».
4. **Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України**, затверджених наказом Мінтрансу від 16.02.2004 № 91, зареєстрованим у Мін'юсті 12.07.2004 за № 872/9471.
5. **Закону України "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення правил судноплавства"**
6. **Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України № 912** від 22.07.2008 року „Про затвердження Переліку обов'язкового суднового навігаційного обладнання та систем для торговельних (за винятком риболовецьких суден) валовою місткістю менше 150 одиниць, які здійснюють будь-які рейси, *та інших суден, що не здійснюють міжнародні рейси*".
7. **Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України № 516** від 29.05.2006 „Про затвердження Положення про класифікацію, порядок розслідування та облік аварійних морських подій із суднами”. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 серпня 2006 р. за N 959/12833.
8. Резолюції №40 Комітету по внутрішньому транспорту Європейської економічної комісії «Міжнародне посвідчення на право правління прогулянковим судном» (перегляд) від 12.10.2012
9. Міжнародної Конвенції щодо безпеки життя на морі 1974 року, із поправками (СОЛАС-74).
10. Міжнародної Конвенції щодо запобігання забруднення морського середовища 1973/78. з поправками (МАРПОЛ-73/78).
11. Міжнародної конвенції з пошуку та рятування на морі 1979р. (SAR).
12. Міжнародного кодексу з рятувальних засобів (LSA Code).

Частина 1: Структура курсу

Мета:

Цей курс має за мету забезпечити кандидатам якісне навчання для отримання необхідних знань та елементарних навичок з безпечного управління та експлуатації малого судна – водного мотоциклу (далі гідроциклу) та прийманні на себе відповідальності за безпечну експлуатацію на внутрішніх водних шляхах (ВВШ), в прибережних морських шляхах (ПМШ) України, відповідно до вимог національного законодавства.

В навчальному плані та програмі використовуються терміни:

- **водний мотоцикл (гідроцикл)** - вид самохідного прогулянкового судна, персональний плавучий засіб довжиною до 4 метрів включно, призначений для занять спортом або відпочинку, що приводиться в рух водометом і управляється особою, яка перебуває на корпусі, а не всередині засобу;

- **внутрішні водні шляхи (ВВШ)** - річки, озера, водосховища, канали, інші водойми, придатні для судноплавства;

- **прибережні морські шляхи (ПМШ)** – водна смуга вздовж морського узбережжя в межах територіальних вод, придатна для судноплавства;

- **водний об'єкт** - природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, річка, озеро, водосховище, ставок, канал, водоносний горизонт);

- **пропульсивна установка** - механічний пристрій, гвинт чи водомет, призначений для забезпечення руху судна і керування ним;

- **пропульсивний двигун** - двигун внутрішнього згоряння із запаленням від свічки чи від стиснення, який використовується для створення пропульсивної (рушійної) сили, у тому числі дво- та чотиритактові двигуни, рушійно-стернові двигуни із вбудованим вихлопним трубопроводом або без нього та підвісні двигуни.

Об'єктивність

Ця програма охоплює підготовку по мінімальному стандарту вимог до компетентності з безпечного керування гідроциклом після спуску його на воду.

Після успішного опанування курсу слухачі повинні **знати**:

- устрій судна;
- прилади та їх правильне використання, включаючи зв'язок;
- основи морської практики та судноводіння;
- правила плавання на внутрішніх водних шляхах та прибережних морських шляхах України та в морі.

Повинні **вміти**:

- керувати водним мотоциклом згідно інструкцій;
- врятувати потоплюючого;
- надати невідкладну медичну допомогу в надзвичайних обставинах на воді.

Свідоцтво про опанування курсу

Після опануванні курсу слухачу видається документ відповідного зразку, який засвідчує, що його власник може здійснювати безпечне судноводіння малого судна типу водний мотоцикл(гідроцикл):

у наступному районі плавання:

-внутрішні водні шляхи (ВВШ);

-прибережні морські шляхи (ПМШ);

Обмеження по курсу.

Одноразова максимальна кількість слухачів, що приймаються на навчання в навчальний заклад, залежить від кількості викладачів, обладнання та технічних засобів, що доступні для проведення навчання. Максимальна кількість слухачів не повинна перевищувати числа, яке дає змогу кожному слухачу отримати необхідні знання та практичні навички з процедур щодо безпечного управління малими суднами, правильного використання систем та обладнання. Кількість слухачів в групі не повинно перевищувати 10 осіб.

2. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ за напрямком управління водним мотоциклом (гідроциклом).

До навчання допускаються наступні кандидати:

- мають вік не молодше 18 років;
- мають чинний документ про придатність для управління транспортним засобом за станом здоров'я;

Назви тем	Час підготовки (годин)		
	теоретична підготовка	практична підготовка	усього
1. Устрій та технічна експлуатація водного мотоцикла (гідроцикла)			
1.1. Загальні відомості про гідроцикл	0,5	-	0,5
1.2. Устаткування, що забезпечує рух гідроцикла	0,5	-	0,5
1.3. Устаткування, що забезпечує керування гідроциклом	0,5	-	0,5
Усього за темою	1,5	-	1,5
2. Судноводіння на внутрішніх водних шляхах			
2.1. Лоція внутрішніх водних шляхів	0,5	0,5	1,0
2.2. Навігаційне обладнання (ВВШ, ЄВВШ)	0,5	0,5	1,0
2.3. Методи визначення місцезнаходження судна	0,5	-	0,5
2.4. Правила плавання на ВВШ України	1,0	0,5	1,5
2.5. Місцеві правила плавання	0,5	0,5	1,0
Усього за темою	3,0	2,0	5,0
3. Судноводіння на прибережних морських шляхах			
3.1. Лоція прибережних морських шляхів	0,5	0,5	1,0
3.2. Методи визначення місцезнаходження судна	0,5	0,5	1,0
3.3. Навігаційне устаткування прибережних вод	0,5	-	0,5
3.4. Правила плавання в прибережних морських водах	1,0	0,5	1,5
3.5. Місцеві правила плавання	0,5	0,5	1,0
Усього за темою	3,0	2,0	5,0
4. Управління водним мотоциклом (гідроциклом)			
4.1. Управління та маневрування в різних обставинах	1,0	-	1,0
Усього за темою	1,0	-	1,0
5. Обов'язки водіїв водного мотоцикла, безпека плавання. Правові питання			
5.1. Забезпечення безпеки при русі та маневруванні	0,5	-	0,5
5.2. Охорона навколишнього середовища	0,5	-	0,5
5.3. Надання першої медичної допомоги	0,5	1,0	1,5
5.4. Правові питання	0,5	-	0,5
Усього за темою	2,0	1,0	3,0
Відпрацювання практичних навичок по управлінню водним мотоциклом (гідроциклом) у реальних умовах	-	4,0	4,0
Усього за напрямом підготовки	10,5	9,0	19,5
Вихідний контроль (теоретичний та практичний іспити)			1,5
Усього			21,0

Примітка: Навчально-тематичні плани курсів підготовки є запропонованою схемою щодо послідовності викладання, орієнтовного бюджету навчального часу, рекомендованого для досягнення конкретної навчальної мети. Головним критерієм досягнення поставленої навчальної мети напряму підготовки є володіння необхідними знаннями, уміннями і навичками. Бюджет навчального часу кожного курсу підготовки може бути змінений навчальною частиною (збільшено або зменшено) за рекомендацією викладача-інструктора в

залежності від досвіду роботи та здібностей слухачів.

3. Навчальна програма підготовки з підготовки Судноводій водного мотоциклу (гідроциклу)* на ВВШ та ПМШ

№	<i>Компетентність щодо безпечного управління водним мотоциклом (гідроциклом), правильного використання систем та обладнання</i>
1.	Водні мотоцикли (гідроцикли).
1.1.	Класифікація, реєстрація та устрій водного мотоциклу (гідроциклу). Поняття про гідроцикл, як транспортний засіб. Порядок реєстрації гідроциклу. Розміщення реєстраційних номерів на борту. Устрій гідроциклу, розміри, вага, пасажиромісткість. Загальна система компонування, розміщення та призначення основних деталей та індикаторів - двигун, водометний рушій, система охолодження, мастильна система, запалення, електростартер. акумуляторна батарея. Палива та мастила, що використовуються.
.2.	Експлуатація водного мотоциклу (гідроциклу). Періодичність та технічне обслуговування гідроциклу (ТО-1, ТО-2). Перевірка кріплень шлангів, змащування дросельного проводу та проводу регулятора повітряної паливної заслінки, чистка та виставлення свічі запалення, чистка та змащування проводу повітряної дросельної заслінки та проводу дроселя, корпусу та його арматури. Змащування проводу стернового керування (шарових з'єднань проводки системи водомету), осів сопла, системи балансування. колонки стернового керування. Перевірка/чистка паливних фільтрів. Підгонка роботи карбюратора. Промивання трубопроводів та фільтрів. Промивки системи охолодження (після експлуатації в солоній воді). Перевірка крильчатки на пошкодження. Перевірка/зміна тяги зчеплення. Перевірка карбюратора, пружини рукоятки дроселю (при необхідності заміна карбюратора); Перевірка приводів стернового керування/системи балансування. Перевірка цілісності паливного бака. Робота кнопки зупинки двигуна (з короткочасним 10 сек. пуском двигуна). Дистанційний пульт вимкнення двигуна. Надійність кріплення сидіння.
1.3.	Керування водним мотоциклом (гідроциклом) в різноманітних умовах*. Посадка на гідроцикл з причалу. Посадка з мілководдя. Посадка з води. Утримання остійності. Виконання поворотів. Дії при падінні з гідроциклу. * В загальний обсяг навчального часу по темі включено 2 години практичних вправ.
2.	Судноводіння на внутрішніх водних шляхах
2.1.	Лоція прибережних морських шляхів. Основні елементи річок (термінологія, навігаційні небезпеки, висипання, переكاتи, коливання рівнів води, повінь, паводок, межень). Течія, її врахування при плаванні маломірного судна. Водосховища та озера (хвилювання, коливання рівнів води). Канали та шлюзи. Навігаційне обладнання водних шляхів. Плаваючі знаки латеральної та кардинальної систем, інформаційні знаки. Берегові знаки та вогні. Знаки та вогні на мостах. Світлосигнальна характеристика навігаційного обладнання. Орієнтування та визначення місця судна при плаванні вздовж берега та поза видимістю берегів.

2.2.	Навігаційне обладнання (ВВШ, ЄВВШ) Земний магнетизм. Складні магнітного поля землі (горизонтальна складна, вертикальна складна, магнітних нахил). Магнітні полюси, магнітний екватор. Напруженість магнітного поля. Будова магнітного компасу. Вимір швидкості та пройденого шляху. Вимірювач часу. Вимірювання кутів (горизонтальних та вертикальних). Способи індикації глибин. Суднохідна обстановка. Спеціальні знаки для визначення кордонів форватера. Берегові сигнальні знаки що вказують на положення форватера. Сигнальні знаки що обмежують небезпечні місця на навігаційні небезпеки.
2.3.	Методи визначення місцезнаходження судна Контроль місця водного мотоциклу. Вибір методу обсервації по конкретним умовам плавання. Вибір та впізнання орієнтирів. Використання глибин для оцінки місця судна. Врахування дрейфування, зміни курсу між спостереженнями. Використання різних орієнтирів. Вітрове дрейфування судна. Течія (постійна, вітрова). Плаванні при понижений видимості. Заходи, які забезпечують безпеку плавання. Контроль за навколишньою обстановкою, контроль за глибинами.
2.4.	Правила плавання на ВВШ України Використання водного шляху. Обов'язкові документи. Рятуння і надання допомоги. Розпізнавальні знаки водних мотоциклів. Візуальна сигналізація суден. Ходова сигналізація малих суден. Стоянка сигналізація суден. Сигнали біди. Сигналізація, що вказує на заборону доступу на борт. Звукова сигналізація суден.
2.5.	Місцеві правила плавання Зони дії обов'язкових постанов – кордони портів. Особливі умови плавання суден в портових водах. Пограничний та митний режим в порту. Організація руху в порту. ПРАВИЛА користування водними мотоциклами на водних об'єктах Херсонської області. Обов'язки судновласників, судноводіїв та посадових осіб, відповідальних за експлуатацію водних мотоциклів та баз їх стоянки.
3.	Судноводіння на прибережних морських шляхах
3.1.	Лоція прибережних морських шляхів Предмет лоції. Загальна характеристика умов плавання в прибережних морських районах. Навігаційні небезпеки. Характеристики стаціонарних засобів навігаційного обладнання (ЗНО) морів. Плаучі ЗНО, кардинальна та латеральна системи огорожі. Система МАМС. Принципи розташування навігаційних знаків. Стулкові знаки: лінійні, щілинні, прицільні. Лазерні створи. Характеристика вогнів, маркування на вітчизняних та іноземних морських картах. Врахування припливів в судноводінні.
3.2.	Методи визначення місцезнаходження судна Контроль місця судна, обсервація. Поняття навігаційного параметру (пеленг, відстані, горизонтальний кут, різниця відстаней). Вибір методу обсервації по конкретним умовам плавання. Вибір та впізнання орієнтирів. Використання глибин для оцінки місця водного мотоциклу. Плаванні при понижений видимості. Заходи, які забезпечують безпеку плавання. Контроль за навколишньою обстановкою, контроль за глибинами.

3.3.	<i>Навігаційне устаткування прибережних вод</i> Земний магнетизм. Складні магнітного поля землі (горизонтальна складна, вертикальна складна, магнітних нахил). Магнітні полюси, магнітний екватор. Напруженість магнітного поля. Будова магнітного компасу. Вимір швидкості та пройденого шляху. Приблизна оцінка швидкості при відсутності лагу. Вимірювач часу.
3.4.	<i>Правила плавання в прибережних морських водах</i> Застосування МППЗС. Основні визначення. Вогні та знаки. Маяки. Вогні та знаки на судах. Розташування та дальність видимості суднових вогнів та знаків. Правила для малих суден. Звукова та світлова сигналізація. Сигнали лиха. Правила плавання та маневрування. Плавання суден, які знаходяться у видимості. Плавання суден при будь-яких умовах видимості. Зони дії обов'язкових постанов – кордони портів. Особливі умови плавання суден в портових водах. Пограничний та митний режим в порту. Організація руху в порту.
3.5.	<i>Місцеві правила плавання</i>
4.	<i>Управління водним мотоциклом (гідроциклом)</i>
4.1.	<i>Управління та маневрування в різних обставинах</i> Керування маневрами водного мотоциклу в простих умовах (світлий час доби, штиль): дача ходу, набирання швидкості, здійснення поворотів, рух заднім ходом, підхід та відхід від причалу, швартування гідроциклу, посадка та висадка. Керування судном при наявності вітру, хвилювань та течії. Особливості керування судном при плаванні в складних гідрометеоумовах. Дії судноводіїв при раптовому посиленні вітру та хвилювання, під час шторму. Штормові сигнали. Керування гідроциклом при обмеженій видимості в день та темний час доби. Постійне спостереження за водною поверхнею на шляху гідроциклу. Відвертання від топляків та інших плаваючих предметів. Запобіжні заходи при проходженні мілководь. Маневрування при дотику ґрунту на різних курсах. Засоби безпеки при знятті судна з мілін.
5.	<i>Обов'язки водіїв водного мотоцикла (гідроцикла), безпека плавання.</i>
5.1.	<i>Забезпечення безпеки при русі та маневруванні</i> Безпечна посадка на водний мотоцикл. Поведінка пасажирів під час руху. Безпечна експлуатація двигунів та двіжitelів малих суден. Технічна експлуатація водного мотоциклу. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі (СОЛАС).
5.2.	<i>Охорона навколишнього середовища</i> Міжнародна конвенція з попередження забруднення моря з суден (МАРПОЛ). Забруднення моря нафтопродуктами та іншими шкідливими речовинами. Захист морського середовища від забруднення. Відповідальність за забруднення
5.3.	<i>Надання першої медичної допомоги</i> При аварії що загрожує небезпекою водія та пасажирів, судноводій повинен використовувати всі наявні в його розпорядженні засоби для порятунку. Кожен судноводій, який перебуває поблизу від судна або з'єднання плавучого матеріалу, що зазнав аварії, пов'язану з небезпекою для людей або створює загрозу захаращення фарватеру, зобов'язаний - у тій мірі, в якій це сумісно з безпекою його власного судна, - негайно надати допомога.

5.4.	Правові питання Органи державного та технічного нагляду за мореплаванням та судноплавством, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Їх сфери нагляду та основні функції. Основні положення правил реєстрації водних мотоциклів, технічного нагляду за ними та атестації громадян на право керування гідроциклом в Україні. Посвідчення судноводія малого судна. Правила користування водними мотоциклами на водних об'єктах України: порядок користування, обов'язки судновласників та судноводіїв. Несправності, з якими заборонена експлуатація водного мотоциклу. Експлуатація баз (споруджень) для стоянок малих суден.
	Усього за темою
4.	Відпрацювання практичних навичок по управлінню водним мотоциклом(гідроциклом) у реальних умовах**

* подібні до них судна, що мають в заводських паспортах такі назви: гідроцикл (*water- byke*), водні санки (*water-ski*), водний скутер (*skooter*), джетбайк (*jet-beke*), джетскай (*jetski*) - та інші, завдовжки менш ніж 4 метри без вимог до потужності двигуна включно.

** здійснюється на особистому транспортному засобі слухача

4. Методичні рекомендації для викладача-інструктора щодо реалізації програми курсу підготовки

Навчальний план курсу надає уявлення про орієнтовний обсяг навчального часу, виділений на оволодіння навчальним матеріалом курсу, однак викладач вільний внести зміни при необхідності.

Детальна навчальна програма повинна бути ретельно вивчена викладачем-інструктором та використана для складання планів занять та викладання лекційного матеріалу та проведення практичних занять. Детальна програма курсу надає викладачу-інструктору уявлення про навчальний матеріал, який повинен бути представлений під час викладання і відображає вимоги щодо майстерності з безпечного управління водними мотоциклами, правильного використання їх систем та обладнання, яка необхідна для отримання відповідного сертифікату.

На початку вивчення курсу стисло повідомляється зміст навчального матеріалу, мета вивчення, методи реалізації навчальної програми курсу підготовки та практичне застосування отриманих знань, умінь та навичок.

Теоретичний матеріал викладається ясно, чітко та доступно з темпом викладу інформації, який дає можливість конспектування. При проведенні занять викладач-інструктор повинен демонструвати тактовність і поважне ставлення до слухачів, уміння зняти напругу та втому аудиторії, стриманість в дискусії та відповідях на запитання слухачів.

Слід взяти до уваги, що слухачі могли ніколи не бувати на водному мотоциклі, не мають ніякого поняття, як працюють систем та обладнання. Тому, організація викладання курсу повинна бути наближена до абсолютно базового рівня. На кожній стадії, особливо на початку, слухачу надається розуміння конструкції гідроциклу, взаємодія з навколишнім середовищем.

Проведення лекцій необхідно супроводжувати демонстрацією наочності, пов'язаної з питаннями що вивчаються: моделей, макетів, натуральних зразків, плакатів, фотографій та іншого. Необхідно підготувати навчальний матеріал з використанням мультимедійних засобів та роздаткового матеріалу для слухачів. При використанні аудіо- та відеоапаратури. мультимедійних проекторів, матеріали необхідно розміщати в правильній послідовності.

На кожному занятті для активізації пізнавальної діяльності слухачів здійснюється чітка мотивація та постановка мети. Не рекомендується, щоб слухач приймав всі ці факти на

віру та втратив будь-яку ініціативу та спроможність мислити та аналізувати. Слухачі повинні навчатись на прикладах конкретних ситуацій, думати та реагувати на них. При докладному викладанні теоретичного матеріалу на заняттях надаються та відпрацьовуються практичні приклади, моделюються та розглядаються проблемні ситуації, розглядаються дискусійні питання для активізації пізнавальної діяльності слухачів та встановлення зворотного зв'язку. Наприкінці заняття необхідно узагальнити та закріпити навчальний матеріал, з'ясувати ступінь його засвоєння слухачами.

Погодинні плани викладачів повинні мати практичні інструкції щодо використання фактичного обладнання та ілюстрування теоретичного матеріалу. Максимальна частина теоретичної підготовки повинна бути ілюстрованою.

При викладанні навчального матеріалу розділу важливо підкреслювати, що при експлуатації водного мотоциклу норми судноводіння стосовно даного малого судна повинні суворо дотримуватись, а також необхідно максимально виконувати усі запобіжні заходи з мінімальним впливом на навколишнє середовище.

Якщо кількість засобів навчання та викладачів достатня, слухачі можуть бути розділені на дві групи, для зменшення загального обсягу часу, необхідного для відпрацювання практичних вправ кожним слухачем. Альтернативно курс може бути поширеним для надання більшого часу для заключних вправ та оцінки більшої кількості слухачів.

Необхідно зробити акцент на тому, що слухачам треба бути відповідно одягнутими для відпрацювання практичних вправ, мати з собою необхідну зміну білизни, відповідне взуття.

При виконанні практичних вправ викладачу-інструктору необхідно пояснити слухачам правила безпеки, які повинні виконувати слухачі при проведенні практичних навчань. Також він повинен описати заходи, які будуть здійснюватися викладачами для безпеки слухачів, та яким чином буде звернена увага слухачів при виникненні труднощів. Так, при отриманні слухачами команди викладача-інструктора, що здійснює проведення практичних навчань, - **"СТОП"** усі процедури необхідно зупинити, слухачі повинні зберігати спокій та прислухатись до подальших інструкцій. Коли викладачем-інструктором буде з'ясовано, що вправи можна продовжувати, надається команда **"ПРОДОВЖУВАТИ"**.

На протязі викладання всього матеріалу важливо звернути увагу на те, що правила безпеки при експлуатації водного мотоциклу повинні суворо виконуватись, як і усі запобіжні заходи, для мінімізації ризику. Там де це необхідно, слід надати пораду, як запобігти нещасному випадку.

Для того, щоб курс був ефективним та успішним необхідно, щоб теоретичні знання та практичні навички слухачів повинні бути оцінені.

Практична підготовка

Лабораторія оснащена тренажером технічних засобів судноводіння та зв'язку для маломірних суден. NM-2009, можливістю керування гідроциклом при різному стані моря, швидкості завантаження, який дозволяє контролювати різний рівень компетентності, тренажерним комплексом підготовки плавскладу суден по техніці особистого виживання, рятувальним засобам, та боротьби з пожегою

Такелажна майстерня

** За бажанням слухача для практичного навчання демонстрації компетентності може використовуватись власний тип гідроциклу слухача*

Навчальні засоби, які є в навчальному закладі забезпечують якісну підготовку з наряду на рівні сучасних вимог, виконання навчального плану і програми в повному обсязі Обладнання справне та доступне для експлуатації.

Заходи безпеки

Заходи безпеки під час тренувань, складаються викладачами-інструкторами. що мають до цього відношення. Запобіжні заходи з охорони праці при проведенні навчань є основним компонентом наряду підготовки, який впливає на його організацію. Слухачі захищаються від будь-якої небезпеки на протязі всього навчання. Слухачі повністю інформуються про

заходи безпеки, які постійно контролюються. Перед початком теоретичного навчання слухачі проходять **Вступний**, а перед практичним навчанням **Первинний** інструктажі з охорони праці. Слухачі постійно знаходяться під пильним наглядом викладачів-інструкторів. Аптечка невідкладної медичної допомоги постійно знаходиться поруч.

План курсу:• Лекції

Лекції надаються в межах знайомого контексту, використовуються практичні приклади, ілюстрації, фотографії в відповідних випадках, та пов'язуються з питаннями що вивчаються.

При використанні відеообладнання відеоряд розподіляється в правильній послідовності.

При навчанні можуть бути використані плакати в електронному вигляді або на папері, брошури та постери.

5. ВИХІДНИЙ КОНТРОЛЬ

-Перевірка (оцінка) знань судноводіїв проводиться викладачем з урахуванням типу малого судна та районів плавання.

-Кандидат повинен продемонструвати відповідно до типу судна компетентність у всіх аспектах плавання, відповідно до району, включно - планування переходу, метеорологію, керування гідроциклом, МППЗС 72, МЗС 65, підготовку гідроциклу до експлуатації, обслуговування та ремонт.

-Перевірка (оцінка) компетентності включає теоретичні питання та демонстрацію практичних навичок керування водного мотоциклу відповідного типу. Після перевірки (оцінки) знань з теоретичного курсу програми підготовки здійснюється перевірка навичок судноводія малим судном щодо практичного управління судном безпосередньо на водоймі або на повномасштабному навігаційному тренажері маневрування та управління МС.

-Перевірка (оцінка) теоретичних знань та практичних навичок керування водним мотоциклом відповідного кандидата здійснюється за заліковим принципом та вважається успішною, якщо кандидат правильно відповів на всі питання та успішно підтвердив навички судноводія щодо практичного управління судном.

-Перевірка (оцінка) теоретичних знань здійснюється за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, а у разі неможливості їх застосування - шляхом усних або письмових відповідей на питання.

5.1 Критерії оцінювання компетентності, знань і умінь і навичок при проведенні підсумкового (вихідного) контролю

Оцінювання

Критерії оцінювання

Не залік

Слухач *на рівні розпізнання, без достатнього розуміння* відтворює окремі елементи (фрагменти) навчального матеріалу, передбаченого навчальним планом та програмою курсу підготовки, та в неповному обсязі, з помилками вирішує окремі частини змодельованих проблемних ситуацій щодо здійснення судноводіння малого/маломірного судна. Недостатньо обґрунтовано аналізує і порівнює інформацію. Не усвідомлено користується нормативною документацією. При відповіді і практичному вирішенні змодельованих проблемних ситуацій щодо здійснення судноводіння малого/маломірного судна припускається помилок, які самостійно виправити не може.

Залік

Слухач *самостійно з розумінням* відтворює не менше 75 % основного навчального матеріалу, передбаченого навчальним планом та програмою курсу підготовки, дає

визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію і робить висновки. Відповідь слухача в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Усвідомлено користується нормативною документацією. Самостійно вирішує змодельовані практичні проблемні ситуації щодо здійснення судноводіння малого/маломірного судна за типовим алгоритмом.

-Оформлення результатів оцінки компетентності проводиться екзаменатором, в заліковій відомості, слухача за принципом "залік", "не залік". Додаток І.

- Після перевірки (оцінки) знань кандидат ознайомлюється з рішенням і розписується в заліковій відомості.

5.2 Питання до заліку

1. Правила руху та розходження з великотоннажними суднами.
2. Правила руху і маневрування водного мотоциклу.
3. Вогні і знаки на шлюзах і підходах до них.
4. Гальмові пристрої водного мотоциклу.
5. Вогні і знаки одиночних суден.
6. Фарватер і його межі. Використання фарватеру при русі суден.
7. Чи є якірний устрій у водного мотоциклу?
8. Берегові навігаційні знаки, їх характеристика.
9. Техніка безпеки при запусках водного мотоциклу.
10. Види неправильних течій у руслі річок.
11. Протипожежні заходи при експлуатації лодочного ДВЗ.
12. Швартовне і буксирне обладнання на малих суднах. Правила буксировки малих суден.
13. Які органи контролюють безпеку плавання водних мотоциклів.
14. Документи на гідроцикл.
15. Правила руху під мостами.
16. Поняття про робочий ємності циліндрів і хід поршню.
17. Стерновий прилад гідроциклу.
18. Поняття про острів, осередок, затоку, гирло, протоку.
19. Порядок виходу водного мотоциклу із базових зупинок.
20. Техніка безпеки при експлуатації двигуна.
21. Устрій корпусу гідроциклу.
22. Що таке кряж (корінний берег), яр, русло, пойма, уріз.
23. Міри обережності при перевезеннях дітей.
24. Морехідні якості малих суден.
25. Порядок підготовки гідроциклу до зимової стоянки.
26. Швартовні пристрої на гідроциклі.
27. Протипожежні заходи на гідроциклі.
28. Рятувальні засоби на гідроциклі.

6. ВИМОГИ ДО ІНСТРУКТОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ТА ЇХ РОБОЧОГО МІСЦЯ

6.1 Вимоги до інструкторсько-викладацького складу:

Інструктори, що здійснюють підготовку судноводіїв МС, повинні мати:

- диплом судноводія, судноводія-механіка та/або свідоцтво судноводія МС того типу, на якому здійснюється підготовка слухачів;

- досвід плавання на морському, річковому та/або маломірному судні не менше трьох років;
- практичний досвід роботи в НТЗ з підготовки судноводіїв МС або проходження стажування в НТЗ (проведення не менше одного повного курсу підготовки судноводіїв МС) та наявність позитивного відгуку керівника НТЗ за результатами стажування та у разі підготовки на повномасштабних навігаційних тренажерах з візуалізацією практичний досвід роботи в НТЗ з підготовки на повномасштабних навігаційних тренажерах з візуалізацією або проходження стажування в НТЗ (проведення не менше двох повних курсів підготовки судноводіїв МС на повномасштабному навігаційному тренажері з візуалізацією) та наявність позитивного відгуку керівника НТЗ за результатами стажування, а також документ, що засвідчує проходження інструктажу з правил експлуатації та використання тренажера, виданого виробником або уповноваженим ним постачальником тренажера;
- документальне підтвердження підготовки з техніки інструктажу та методів і практики підготовки.
- Інструктор, що проводить практичну підготовку на МС на водному об'єкті, має бути достатньо кваліфікований для надання першої медичної допомоги потерпілим під час відпрацювання практичних завдань, що засвідчується відповідним документом.
- У разі відсутності у інструктора такої кваліфікації на водному об'єкті під час та на місці проведення практичної підготовки на МС додатково має бути присутній кваліфікований медичний працівник або особа, яка має документ, що підтверджує кваліфікацію для надання першої медичної допомоги.

6.2. Вимоги до робочого місця інструктора:

- Під час відпрацювання практичних завдань інструктор повинен мати постійний звуковий контакт зі слухачами та візуальний контроль за їх діями і обставинами в районі навчань.
- Під час передачі органів управління МС слухачеві інструктор повинен переконатися, що слухач зрозумів, що прийняв органи управління МС, та готовий починати управляти ним. Під час управління МС слухачем інструктор спостерігає за оточуючою обстановкою та діями слухача.
- Інструктор повинен мати можливість у разі необхідності призупинити або припинити тренування та забезпечити швидке виведення людей з плавзасобів та з місця тренування.
- У разі відпрацювання практичних навичок на повномасштабному навігаційному тренажері з візуалізацією для моторних суден робоче місце інструктора повинно дозволяти йому контролювати дії слухача, давати йому завдання, оцінювати якість виконання завдання.

7. ВИМОГИ ДО РОБОЧОГО МІСЦЯ СЛУХАЧА

Кожному зі слухачів має бути виділено окреме місце в класі, а також на борту МС або на повномасштабному навігаційному тренажері з візуалізацією для моторних суден на місцях відпрацювання практичних навичок.

- Кожен слухач після відпрацювання практичних вправ на МС у разі потреби повинен мати можливість переодягтися.
- Під час відпрацювання практичних навичок усі слухачі повинні виконувати вимоги техніки безпеки. Персонал НТЗ має вимагати від слухачів виконання правил техніки безпеки.

– 8. Перелік нормативних документів ІМО та України

№	Назва нормативних документів ІМО та України
1	Закону України «Про внутрішній водний транспорт».
2	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України № 8 від
3	Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2021 №1381 «Про затвердження
4	Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України , затверджених наказом Мінтрансу від 16.02.2004 № 91, зареєстрованим у Мін'юсті 12.07.2004 за № 872/9471.
5	Закону України "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення правил судноплавства"
6	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України № 912 від 22.07.2008 року „Про затвердження Переліку обов'язкового суднового навігаційного обладнання та систем для торговельних (за винятком риболовецьких суден) валовою місткістю менше 150 одиниць, які здійснюють будь-які рейси, <i>та інших суден, що не здійснюють міжнародні рейси</i> ".
7	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України № 516 від 29.05.2006 „Про затвердження Положення про класифікацію, порядок розслідування та облік Резолюції №40 Комітету по внутрішньому транспорту Європейської економічної комісії «Міжнародне посвідчення на право правління прогулянковим судном»
8	Міжнародної Конвенції щодо безпеки життя на морі 1974 року, із поправками (СОЛАС- 74).
9	Міжнародної Конвенції щодо запобігання забруднення морського середовища 1973/78. з поправками (МАРПОЛ-73/78).
10	Міжнародної конвенції з пошуку та рятування на морі 1979р. (SAR).

Навчальні посібники

№ з/п	Назва навчальних посібників
1	<i>Методичні рекомендації для викладача-інструктора</i>
2	<i>Електронні засоби навчання</i>
	Програма “Підготовка судноводіїв МС”
3	Навчальні посібники
	Зразок тренувального та рятувального керівництв, технічного обслуговування
	Інструкційні карти (алгоритми дій) з використання МС
	Керування МС з допомогою компасу
	Керування МС при сильному хвилюванні моря
	Використання засобів зв'язку та сигналізації
	Використання аварійного обладнання
	Виконання схем пошуку
	Підйом з води потерпілих в МС
	Запуск двигуна МС
	Експлуатація двигуна МС
4	Навчальні фільми
	Cold Water Casualty (Code No. 527)

	Man Overboard (Code No. 644)
5	Натуральні зразки обладнання
	Рятувальне коло
	Рятувальний жилет
	Термогідрокостюм
	Сигнальний світловий буй (для рятувального кола)
	Аварійний радіобуй місцеположення (<i>EPIRB</i>) - <i>460 MHz</i>
	Прийомо-відповідач пошуку та рятування (<i>SART</i>) - <i>9 MHz</i>
	Пошуково-рятувальний буй " <i>SARSAT-COSPAS</i> "
	<i>УХВ радіостанція</i>
6	Плакати (за темами програми)
	Конструкції МС
	Спорядження МС
	Двигуни рятувальних шлюпок
	Двигуни рятувальних шлюпок (схема)
	Шлюпковий двигун
	Система охолодження двигуна шлюпки
	Індивідуальні рятувальні засоби
	МППЗС 72
	Надання первинної медичної допомоги (Комплект 10 примірників)

ЗАЛІКОВА ВІДОМІСТЬ СЛУХАЧА

з перевірки (оцінки) знань та кваліфікації кандидата на право управління водного мотоциклу типу _____
в районі плавання, під час якого здійснено перевірку теоретичних знань
та практичних навичок управління водним мотоциклом

прізвище, ім'я та по батькові

Результати перевірки:

"__" ____ 202_ р.

№ п/п	Назва дисциплін	Результат перевірки	Підпис перевіряючого
1	Устрій водного мотоциклу	ЗАЛІК	
2	Лоція ВВШ	ЗАЛІК	
3	Морська лоція	ЗАЛІК	
4	Правила плавання на ВВШ України	ЗАЛІК	
5	Місцеві правила плавання та користування водними об'єктами	ЗАЛІК	
6	Правила пропуску суден через шлюзи	ЗАЛІК	
7	МППЗС-72	ЗАЛІК	
8	Обов'язкова постанова по морському порту	ЗАЛІК	
9	Правила користування водним мотоциклом	ЗАЛІК	
10	Судноводіння	ЗАЛІК	
11	Навігація	ЗАЛІК	
12	Будова двигунів	ЗАЛІК	
13	Електрообладнання водного мотоциклу	ЗАЛІК	
14	Техніка безпеки та охорона довкілля	ЗАЛІК	
15	Загальні знання погодних умов та управління водним мотоциклом з урахуванням сили вітру, течій, їх взаємодії та мінімальної глибини під кілем	ЗАЛІК	
16	Визначення положення водного мотоциклу та вибір безпечного курсу	ЗАЛІК	
17	Практичне управління водним мотоциклом	ЗАЛІК	

Згідно з результатами перевірки (оцінки) знань та практичної демонстрації компетентності може здійснювати управління вказаним типом(ми) водного мотоциклу в означеному (них) районі(нах).

Екзаменатор _____

Особистий підпис Прізвище, ініціали

З результатами іспиту ознайомлений:

Прізвище,
ініціали

Особистий
підпис

Дата